

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Освітня програма	13540 Лісове господарство
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	205 Лісове господарство

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	13540
Назва ОП	Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Різун Ельвіра Миколаївна, Дудка Ангеліна Анатоліївна, Федонюк Тетяна Павлівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	24.01.2022 р. – 26.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/10/Samoocinka-205-Lisove-gospodarstvo_bak.pdf

Програма візиту експертної групи <https://kag.pnu.edu.ua/2022/01/19/%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%bo%d0%bc%d0%bo-%d0%b2%d1%96%d0%b7%d0%b8%d1%82%d1%83-%d0%b5%d0%ba%d1%81%d0%bf%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%bd%d0%be%d1%97-%d0%b3%d1%80%d1%83%d0%bf%d0%b8-%d0%bf%d1%96%d0%b4-2/>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Сформульовані цілі ОП є чіткими та зрозумілими та загалом відповідають стратегії розвитку та місії університету. Роботодавці, студенти та викладачі залучаються до оновлення змісту ОП. Зміст, обсяг ОП та освітні компоненти дозволяють в сукупності досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст освітніх компонент відповідає предметній області визначеної спеціальності. Правила прийому на ОП є чіткими та зрозумілими, на сайті добре структуровані з виокремленням додатків до них. Освітні компоненти ОП, а також методи навчання в повному обсязі відповідають якісним характеристикам та програмним результатам навчання, які сприяють принципам академічної свободи. Правила проведення контрольних заходів регулюються відповідними положеннями. Інформування щодо форм контролю і критеріїв оцінювання представлено у силабусах кожної дисципліни. Правила, політика і процедури академічної доброчесності регламентовані відповідним положенням. Перевірка випускних робіт на наявність академічного плагіату здійснюється із використанням сервісу «Unicheck». Професійна відповідність та компетентність НПП відповідає ОК, які вони викладають за ОП. Професійна кваліфікація викладачів, що забезпечують підготовку здобувачів за ОП відповідає спеціальності та дисциплінам. Процедура конкурсного добору викладачів у ЗВО є прозорою, а адміністрація навчального закладу стимулює НПП до підвищення кваліфікації та кар'єрного росту. Матеріально-технічні ресурси університету, факультету та випускової кафедри забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання, задовольняє потреби і інтереси учасників освітнього процесу (включаючи осіб з особливими потребами) та надаються у безоплатному доступі. ЗВО забезпечує надання освітніх послуг у дистанційному режимі на основі власної платформи d-learn. Проте до ОП є певні зауваження, які стосуються формування вибіркової складової навчального плану, інформування здобувачів та систематичне проведення заходів з популяризації академічної доброчесності та питань вирішення конфліктних ситуацій, мобільності тощо.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОПП «Лісове господарство» має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії університету, враховують позиції та потреби стейкхолдерів, мають безумовну унікальність, а саме направлені на регіональні особливості ведення лісового господарства (на чому наполягали і випускники і роботодавці), враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевий та регіональний контекст. У структурі ОП враховані зауваження попередньої акредитації, зокрема додано структурно-логічну схему вивчення дисциплін, усі обов'язкові освітні компоненти забезпечують всі програмні результати навчання, передбачені стандартом вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство». У закладі існує внутрішня система забезпечення якості освітніх програм, яка включає чіткий розподіл функціоналу між структурними підрозділами закладу (рада якості, центр якості). На стадії формування система забезпечення здобувачів щодо отримання мовних компетентностей, тобто існує спеціалізований центр з сертифікації іноземних мов, а також організуються щорічні безкоштовні курси для підготовки до ЗНО. Наявність навчально-виробничої лабораторії виховної та психологічної роботи, що займається розробкою анкет для виявлення потреб здобувачів та їх психологічного стану. До сильних сторін можна віднести наявність достатньої матеріально-технічної бази, лабораторій і навчальної мережі, бібліотечного фонду і архіву, а також соціальної інфраструктури, що динамічно розвивається. Корисною можна вважати практику зниження обсягу навантаження викладачів за результатами їх наукової діяльності та преміювання НПП в залежності від їх місця у рейтингу. Підготовка успішно впроваджується завдяки науковим школам, історичним традиціям, співпраці з науковими установами. Наявність чіткої системи дистанційного навчання та електронного документообігу. Високий рівень задоволення випускників рівнем підготовки у навчальному закладі.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Рекомендовано до перегляду та оновлення ОПП включати ширше коло стейкхолдерів, а саме представників здобувачів, роботодавців, випускників. Посилити роботу щодо методичного забезпечення ОК. Чіткіше налагодити процедуру формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів, зокрема збільшити кількість та різноманітність вибірових компонент та реалізацію можливості здобувачів вибору декількох вибірових дисциплін та привести їх до єдиного обсягу кредитів. Рекомендувати посилити інформування здобувачів та систематичне проведення заходів з популяризації академічної доброчесності та питань вирішення конфліктних ситуацій. Слід передбачити ширше застосування інноваційних методів в навчальному процесі, а також провести тренінги з інноваційних методів викладання для НПП тощо. Розглянути можливість ширшого залучення роботодавців до навчального процесу. Чіткіше налагодити систему інформування студентів щодо можливостей мобільності, участі в освітніх і наукових проєктах та заходах. Сприяти підвищенню публікаційної активності викладачів за профілями дисциплін, що вони викладають. Більшу увагу приділити формату та умовам проведення навчальної практики за умов дистанційного навчання. Посилити практичну складову набуття навичок софт скілз (а саме мовних навичок) оскільки випускники зазначали труднощі зі складанням ЗНО з іноземної мови. Посилити взаємозв'язок «викладачі,

куратори – здобувач», оскільки під час бесід зі здобувачами відмічено низький рівень поінформованості їх щодо питань, пов'язаних з освітнім процесом. Нормативно врегулювати внутрішню процедуру вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями, булінгом та дискримінацією.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітня програма, яка оприлюднена на офіційному сайті (<https://cutt.ly/2OMbH9m>), має чітку мету та спрямована на підготовку кваліфікованих фахівців (бакалаврів) з організації та ведення лісового господарства, надання їм теоретичних знань і компетентностей для вирішення спеціалізованих завдань щодо створення, вирощування, догляду, формування, інвентаризації, захисту лісових насаджень, заготівлі деревини, ефективного використання лісових ресурсів на засадах наближеного до природи лісівництва та збалансованого лісокористування на місцевому, державному, міждержавному та глобальному рівнях. Бачення, місія, цінності та стратегічні цілі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на 2020-2027 рр. (<https://cutt.ly/hOMnopP>) загалом відповідають предметній області спеціальності і критеріям акредитації. Цілі програми є чіткими, форми навчання та викладання відповідають заявленим цілям та включають студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемноорієнтоване навчання, індивідуально-творчий підхід, навчання через практику. Структура та зміст ОП є логічними і послідовними, відповідають вимогам Закону України "Про вищу освіту". Унікальністю ОП є формування у здобувача вищої освіти навиків що відповідають особливостям ведення лісового господарства у Прикарпатському регіоні загалом та гірського лісівництва зокрема.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Освітня програма враховує потребу Прикарпатського регіону щодо вирішення проблем лісового господарства, оцінки біології лісів, поліфункціонального їх значення, стійкості до антропогенних і абіотичних чинників, сталого управління лісами та лісомисливського господарства. Складовою цих питань є організація і проведення лісогосподарських заходів, екологічне їх удосконалення та особливості відновлення лісів. Представниками фокус-групи "Роботодавці" (Стасинець Ю.В. - заступник голови ГР ОДА Івано-Франківської області) відзначалося, що проблеми відновлення лісистості Прикарпатського регіону потребують значної кількості фахівців та потребують науково-обґрунтованого підходу до забезпечення їх ефективної діяльності. Відповідно до цілі ОП передбачається, що основними місцями працевлаштування випускників з кваліфікацією «Бакалавр з лісового господарства» є державні та комерційні установи, які забезпечують функціонування лісогосподарської галузі у прикарпатському регіоні. У формуванні, удосконаленні та реалізації програми приймають участь і враховуються позиції та потреби різних груп стейкхолдерів через їх залучення до різних видів комунікацій. Так, у ОПП враховані пропозиції роботодавців, що прослідковується у низці протоколів та відгуків на сайті закладу (<https://cutt.ly/oOMnbvo>), а також у наданих на запит ЕГ документів (Витяг з протоколу № 13 від 25.06.2021 року засідання кафедри лісового та аграрного менеджменту (Відповіді на запит: вівторок, 25 січня 2022 р., 17:03:21, середа, 26 січня 2022 р., 14:03:36). Факти участі роботодавців та здобувачів у перегляді та оновленні ОП підтверджені і у ході онлайн-зустрічей з фокус-групами «Роботодавці» та «Здобувачі». У той же час, представники студентського самоврядування та випускників під час онлайн-зустрічі відзначали деяку «відірваність» їх діяльності від перегляду ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначені з урахуванням потреби ринку праці, галузевого та регіонального контексту, що підтверджено відгуками представників трьох лісогосподарських підприємств Івано-Франківської області, також Природного заповідника «Горгани», усі вони містять позитивне враження про зміст та структуру ОП (копії відгуків додано до матеріалів самооцінки та розміщені на сайті кафедри - <https://cutt.ly/tOCCJe6>), зокрема звертається увага на практичну складову ОП. У західному регіоні існує брак

висококваліфікованих фахівців у галузі лісового господарства, що було підтверджено під час зустрічі з роботодавцями. Зважаючи на це, компетентності, отримані здобувачами за цією ОП, дозволяють досягнути поставлених цілей та бути конкурентоспроможними на ринку праці. ОП є унікальною в Україні з огляду на підготовку фахівців з поглибленими знаннями щодо аспектів регіонального лісівництва, на яких на ринку праці існує стабільний попит. При формулюванні цілей, ОК та ПРН взято до уваги досвід іноземних закладів, зокрема, Варшавського сільськогосподарського університету, Природничого університету в Познані, Університету економіки і екології Нюртінген-Гайзлінгена (Німеччина), Державного Каунаського університету прикладних наук з лісового господарства і інженерії, Державної колеї м. Шяуляй та ін. В результаті їх вивчення і порівняння впроваджені дисципліни, які забезпечують знання сучасної теорії: процесів сталого управління лісами, стандартів і процедур сертифікації лісів, просторової інформації про лісові ресурси, запровадження геоінформаційних технологій оперативної інвентаризації лісів тощо. За результатами аналізу ОП 205 "Лісове господарство" (бакалавр) Національного університету біоресурсів та природокористування, до розділу ВК (цикл професійної підготовки) включено ОК "Лісове товарознавство" (ВК 44) та "Недеревні ресурси лісу" (ВК 48). За результатами аналізу ОПП "Лісове господарство" (бакалавр) ХНАУ ім. В.В.Докучаєва до ОП включено ВК "Рекреаційне лісівництво" (ВК 50) та "Лісова пірологія" (ВК 52). Визначені власні фахові компетентності та ПРН хоча і враховують регіональний аспект ОП, більшою мірою дублюють Стандарт зі спеціальності «Лісове господарство». Регіональний та галузевий контекст програми простежується у силабусах дисциплін. Конкурентоздатність ОП порівняно із вітчизняними і зарубіжними аналогами базується на вивченні усіх багатограних функцій гірських лісів із урахуванням специфіки карпатських умов. Наукова школа кафедри фокусується на вивченні проблем збереження і охорони лісів, а також раціонального лісокористування у зв'язку із змінами клімату і пов'язаними з ними негативними явищами, притаманними для Карпатського регіону (всихання лісів, поєвіні тощо), що відповідно відображається в навчальних матеріалах освітньої програми.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

При розробці освітньої програми використовували Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти, галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальності 205 «Лісове господарство» (затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 05.12.2018 р. № 1342). Загальні та фахові програмні компетентності, які повинні бути досягнуті в результаті навчання, розроблені з урахуванням положень Національної рамки кваліфікацій. Компетентності випускника відображають погляд роботодавця на освітню та професійну підготовку потенційного працівника. Відповідно, бакалаврський рівень освіти (шостий кваліфікаційний рівень) передбачає наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання. Інтегральна компетентність ОПП включає здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов. ЗК забезпечуються за рахунок обов'язкових компонентів. ПРН за ОП «Лісове господарство» випускники досягають при вивченні дисциплін навчального плану та під час практичної підготовки. Результати навчання програмним компетентностям корелюють з ПРН за ОП, що підтверджує матриця відповідності програмних компетентностей.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОП відповідає місії та стратегії розвитку університету, має чітку ціль та візію програми, що спрямовані на регіональні особливості ведення лісового господарства у Прикарпатському регіоні. Позитивним є наявність тісної співпраці із провідними лісгосподарськими підприємствами регіону, що забезпечує проходження навчальної та виробничої практики студентів. Освітня програма відповідає вимогам діючого стандарту вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство», оскільки обов'язкові компоненти ОП забезпечують набуття загальних та спеціальних компетентностей, а також досягнення програмних результатів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Експертна група звертає увагу на такі слабкі сторони ОП: в обговоренні змісту ОП відсутнє залучення представників студентського самоврядування та випускників ОП, тому при наступному перегляді рекомендуємо залучати до обговорення ширше коло стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма та освітня діяльність за освітньою програмою в цілому відповідають визначеному Критерію. Цілі ОП чітко сформовані та загалом відповідають місії та стратегії розвитку університету. Роботодавці, студенти та викладачі активно залучаються до оновлення змісту ОП. Університетом здійснений аналіз існуючих ОП зі спеціальності в інших ЗВО України та ближнього зарубіжжя. Освітня програма відповідає вимогам діючого стандарту. Необхідно відмітити недостатню увагу у роботі із випускниками ОП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Зміст ОП в частині обсягу навчального навантаження враховує вимоги ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» та відповідного Стандарту вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня освіти, галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальності 205 «Лісове господарство» (затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 05.12.2018 р. № 1342) і складає 240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти становить 180 кредитів – 75 % (мінімум 50 % згідно Стандарту). На дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти відводиться 60 кредитів - 25 %. Випускникам ОП «Лісове господарство», присвоюється кваліфікація «Бакалавр з лісового господарства», що відповідає шостому рівню НРК України.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОПП є логічно структурованою, ОК, включені до ОПП, пов'язані між собою, формують узгоджену послідовність навчання та в цілому дозволяють забезпечити формування визначених ПРН. У контексті оцінки за підкритерієм важливо зазначити, що після минулої акредитації ОПП зазнала суттєвих змін, наприклад, за пропозицією ЕГ та стейкхолдерів було скориговано графіки проведення навчальних та виробничих практик та ОК «Механізація лісогосподарських робіт» перенесено з 7 семестру 4 курсу на другий курс (<https://kag.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/27/2022/01/Відгук-стейкхолдера-Осмолодське-ЛГ.pdf>). До складу вибірових компонентів введено ВК47 «Лісоаграрні ландшафти» замість ВК «Інтродукції та адаптація декоративних рослин» та ВК57 «Кліматично-орієнтоване лісівництво» замість ВК «Урбоекології та фітомеліорації», ВК61 Аерокосмічні методи в лісовому господарстві замість ВК Лікарські плантації (<https://kag.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/27/2022/01/Витяг-з-протоколу-обговорення-ОП-роботодавці.pdf>, <https://kag.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/27/2022/01/Витяг-з-протоколу-обговорення-ОП.pdf>) . Розроблена структурно-логічна схема вивчення компонентів освітньої програми. Усі ПРН забезпечуються за рахунок обов'язкових компонентів ОПП та закріплюються вибіровими. Формування у здобувачів ПРН є досяжним за рахунок вибору відповідних методів та форм навчання, що було виявлено під час огляду робочих програм, силабусів та інтерв'ю зі студентами, випускниками та викладачами.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Освітні компоненти ОП в більшій мірі відповідають предметній області, визначеній Стандартом вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю 205 Лісове господарство. Усі обов'язкові і вибірові освітні компоненти циклів спрямовані на здобуття фахових компетентностей за спеціальністю «Лісове господарство». Освітня програма, що акредитується зосереджена на підготовці фахівців у галузі лісового господарства із фокусом на гірському лісівництві для забезпечення потреб у фахівцях лісогосподарських підприємств регіону. ОК 12 «Ботаніка», ОК 13 «Дендрологія», ОК 15 «Лісова фітопатологія», ОК 16 «Лісова ентомологія», ОК 17 «Лісівництво», ОК 18 «Лісові культури», ОК 19 «Лісова таксація», ОК 20 «Лісовпорядкування», ОК 24 «Лісознавство» та ін. цілковито розкривають суть та особливості об'єкту вивчення ОП (лісові деревостани, нормативна база лісового господарства, підприємства лісового господарства, ринок лісової продукції, сертифікація лісів, переробні підприємства). Для забезпечення досягнення відповідних ПРН використовуються релевантні методи та інструменти

навчання, в тому числі фахово-спрямовані лабораторії та обладнання. Також, для ефективного впровадження ОП на базі навчальної лабораторії фізики і хімії ґрунту нещодавно створено навчальну агролісівничу лабораторію.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Згідно з законом України «Про вищу освіту» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/ed20151230#Text>, в університеті розроблена і діє процедура формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії. Реалізація цього права регламентується такими документами: Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (затверджено Вченою радою університету, протокол №6 від 29 червня 2016 р.). Перелік та опис вибірових дисциплін для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів містяться у кафедральному каталозі (<https://cutt.ly/LO1Reyw>). Фокус-група «Здобувачі» підтвердила факт здійснення вибору здобувачами вибірових компонентів, а також на запит ЕГ надано лінки заяв щодо вибору здобувачами відповідних ОК (<https://cutt.ly/7O1Riwc>). Згідно попередніх версій ОП вибір здійснювався за блоками, наприклад для 2 курсу передбачалося вивчення 4 дисциплін вільного вибору, які обиралися з 4 блоків по 2 дисципліни. Наразі, згідно повідомлень представника навчально-методичного відділу, ситуація виправлена і здобувачі мають право вибору дисциплін з загального переліку вибірових компонентів університету. Результати опитувань здобувачів (Запитання 1.4. У мене є можливість робити свій внесок у забезпечення якості освіти) показали, що більшість респондентів швидше погоджуються з даним твердженням (середній бал на рівні 3,8) (Відповідь на запит ЕГ: четвер, 20 січня 2022 р., 16:35:29, п.9). Однак, за словами гаранта, здобувачами перевага все ж віддається дисциплінам, що дотичні до спеціальності «Лісове господарство». Також, слід відмітити, що дисципліни вільного вибору містять різну кількість кредитів, наприклад ВК «Рекультивация земель/Лісовідновлення» передбачає 3 кредити, ВК «Агролісомеліорація/Аерокосмічні методи в лісовому господарстві» - 6 кредитів, «Рекреаційне лісівництво/Плодово-ягідні плантації» - 6 кредитів, ВК «Соціальне лісівництво/Кліматичноорієнтоване лісівництво» - 3 кредити. Також за даними ВК передбачається різна кількість аудиторних годин. Все вищезазначене може ставити студентів у нерівні умови та створювати деякі труднощі під час вибору освітніх компонентів. Тому, вважаємо за необхідне рекомендувати продовжити удосконалення процедури формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів, зокрема збільшити кількість та різноманітність вибірових компонентів та привести їх до єдиного обсягу кредитів.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів ВО у ПНУ ім. В.Стефаника регламентується Положенням про організацію та проведення практики у ДВНЗ ПНУ ім. Стефаника (<https://cutt.ly/VOMgrY4>). Практична підготовка студентів даної ОП включає практичні заняття, навчальні практики, виробничі практики, підготовку курсових, а також підготовку кваліфікаційної роботи. Виробничу практику студенти проходять у 6 та 8 семестрі з відривом від навчання. ОП та навчальним планом передбачено дві виробничі практики із загальним обсягом 9 кредитів ECTS (6 тижнів), які бакалаври проходять на базі підприємств лісового господарства відповідно до угод. У ОП 2021 року враховано зауваження попередньої експертизи та скореговано графіки проведення навчальних та виробничих практик (навчальна практика – ОК38 перенесена з 6 семестру на 4 семестр). На сайті закладу також наявна Наскрізна програма практичної підготовки для студентів Факультету природничих наук за спеціальністю «Лісове господарство», що дає змогу прослідкувати неперервність та послідовність практичної підготовки здобувачів освіти за цією ОП. За результатами опрацювання наданих на запит ЕГ методичних матеріалів щодо проходження навчальної та виробничої практик, звіти та щоденники навчальної та виробничої практик (Відповідь: четвер, 20 січня 2022 р., 16:35:29 п. 19 та п.20) та інтерв'ю з роботодавцями і студентами виявлено, що передбачена ОП практична підготовка забезпечує отримання відповідних компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності. При цьому ОК 39 (Виробнича практика) забезпечує отримання ЗК 5, 7, 8,11 та 12, а також більшості фахових компетентностей. Виробнича практика проводиться на реальних лісівничих об'єктах регіону, а тому здобувачі мають змогу бути долученими до виробничих процесів, що відображають останні тенденції розвитку лісівничої сфери. В анкетуванні здобувачів на запитання 9.2. На цій освітній програмі регулярно співпрацюють з місцевою професійною громадою, більшість студентів відповіли ствердно. Долученість до процесів перегляду ОП та регулярне обговорення питань практичної підготовки підтвердили і роботодавці під час онлайн-зустрічі. Однак, значних труднощів процесу практичної підготовки минулого року завдала епідеміологічна ситуація в регіоні. З огляду на це, слід передбачити альтернативні варіанти проходження навчальних практик.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Зміст ОП, навчального плану, силабусів навчальних дисциплін, форм та методів проведення навчальних занять, а також їх тематика забезпечують набуття здобувачами вищої освіти необхідних соціальних навичок (Soft Skills). Зокрема, такі навички можуть отримуватися при вивченні дисциплін «Політологія», «Історія України», «Історія української культури», «Основи фахової підготовки», також із циклу вибірових дисциплін «Соціальне

лісівництво». Всі ці ОК формують здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства. Програмні результати навчання демонструють повагу до етичних принципів та формують етичні засади співпраці в колективі, що також може досягатися під час проходження виробничої практики. Додатково закладом ініціюється поліпшення мовних навичок здобувачів. Для цього у закладі функціонує Центр сертифікації іноземних мов (<https://flcc.pnu.edu.ua/>), який щорічно проводить безкоштовні заняття з англійської мови для викладачів та студентів. Додатково ЗВО акцентує увагу на проведенні низки додаткових заходів, які сприяють отриманню відповідних навичок у вигляді тренінгів, виїзних практичних занять, інтелектуальних змагань, що підтверджується відповідними посиланнями на сайті університету та соціальних мереж (<https://www.facebook.com/PNUVS>, <https://www.facebook.com/pnu.profkom>). Викладачі, задіяні до викладання на ОП, проходили закордонне стажування, в ході яких отримали досвід застосування інноваційних методів навчання (Classroom, кейс-метод, coursera <https://www.coursera.org/programs/precarpathian-national-university-on-coursera-jo673?currentTab=CATALOG>). (викладач Григорів Я.Я. прослухала курси: Foundations of Teaching for Learning: Planning for Teaching and Learning та Foundations of Teaching for Learning: Introduction to Student Assessment), з яких впровадила у свою викладацьку діяльність навички організації колективної роботи студентів.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

На даний момент професійний стандарт зі спеціальності «Лісове господарство» відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Детальний аналіз ОП та навчального плану, дав змогу встановити, що обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів дозволяє досягнути цілей та програмних результатів навчання. Навчальний план сформовано відповідно до ОП та затверджено Вченими радами факультету та університету, його загальний обсяг становить 240 кредитів ЄКТС та передбачає проведення навчальних занять, практичної підготовки та самостійної роботи. Навчальне навантаження повного навчального року відповідає 60 кредитам ЄКТС. Кількість курсових проєктів становить 2 за весь період навчання (6 кредитів). Кількість навчальних дисциплін у одному навчальному році не має перевищувати 13-14, а кількість екзаменів та заліків за семестр не має перевищувати 6-7. Всі наведені показники дотримані при складанні навчального плану. Самостійна робота студентів становить не менше 1/3 та не більше 2/3. Частка аудиторної роботи у загальному обсязі робіт за ОП становить 40,7 %. Співвідношення аудиторної роботи до самостійної становить 53,5%. Обсяг обов'язкових компонент складає 177 кредитів (73,75%), вибіркового – 60 кредитів (25 %), атестація – 3 кредити. Практична підготовка за навчальним планом становить 12 кредитів. Самостійна робота реалізується в поза аудиторний час. Усі вимоги щодо здійснення самостійної роботи оприлюднені на сайті <https://cutt.ly/5O1Rbbb>, там же вказаний перелік запитань та рекомендована література. Контроль за самостійною роботою передбачено графіком навчального процесу та передбачає такі форми контролю: проведення екзамену, тестування, проведення контрольних робіт, письмові чи усні опитування студентів, перевірка домашніх завдань, перевірка індивідуальних завдань, захист реферату, захист курсової роботи. Щотижневе аудиторне навантаження студентів становить 15 год. Водночас питання щодо того, чи вистачає здобувачам часу на самостійну роботу у анкетуванні здобувачів відсутні. З огляду на це, закладу слід передбачити заходи щодо розуміння рівня навантаженості здобувачів.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За даною ОП підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Загалом зміст та обсяг ОП та освітні компоненти дозволяють в сукупності досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Позитивним також є діяльність Центру сертифікації іноземних мов та проведення ним додаткових заходів з поглиблення мовних навичок.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

До слабких сторін слід віднести: використання в НП блокової системи вибіркових дисциплін, що включає в себе освітні компоненти, які подібні за змістом, а також передбачають різну кількість кредитів, що, фактично, робить незрозумілою систему накопичення кредитів за варіативними дисциплінами та обмежує вибір студента. Тому, доцільно чіткіше налагодити процедуру формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів, зокрема збільшити кількість та різноманітність вибіркових компонент та реалізацію можливості здобувачів вибору декількох вибіркових дисциплін та привести їх до єдиного обсягу кредитів. У ході експертизи не вдалося встановити, чи вистачає здобувачам часу на самостійну роботу, та у анкетуванні здобувачів запитання щодо цього відсутні, з огляду на це, закладу слід передбачити заходи щодо розуміння рівня навантаженості здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Експертна група вважає, що зміст освітньої програми дає можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання за освітньою програмою «Лісове господарство». Загальний обсяг ОП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а вибірка складова становить 60 кредитів ЄКТС та забезпечує 25% вибіркових дисциплін, що в сукупності дає можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію студента. Освітній процес регламентується необхідними положеннями та методичними рекомендаціями. Наведені зауваження не є суттєвими оскільки не мають значного впливу на набуття здобувачами освіти загальних та фахових компетентностей, а також забезпечують необхідні програмні результати навчання і можуть бути скорегованими в процесі щорічного перегляду змісту освітньої програми.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому для здобуття вищої освіти у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника та додатки до них передбачають строки, порядок прийому заяв та документів, проведення конкурсу та строків зарахування, що висвітлено на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/yO1TjHr>). Наведені правила є чіткими та зрозумілими, окремими посиланнями надані Путівник учасника ЗНО, умови прийому, Презентація “Умови прийому – 2022: новації” (pdf формат), коротке відео: сертифікати ЗНО, коротке відео: терміни реєстрації і проведення ЄВІ та ЄФВВ, що є зручним для використання абітурієнтами. Аналіз змісту правил прийому не виявив ознак дискримінації абітурієнтів. Слід відзначити чіткість та зрозумілість правил прийому, особливостей розрахунку конкурсного балу при вступі на ОП, що дозволяє зробити висновок, що процес зарахування до університету є прозорим, об'єктивним та ґрунтується на основі індивідуального рівня знань абітурієнтів.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

На сайті університету наведені чіткі та зрозумілі вимоги до особливостей прийому за ОП «Лісове господарство», сформовано перелік конкурсних предметів та сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання для вступу на ОП. Мінімальний бал ЗНО встановлюється Міністерством освіти і науки в щорічних Умовах прийому, які затверджуються відповідним наказом. На основі цього наказу університет затверджує свої правила прийому, де може коригувати мінімальний вступний бал, проте у відношенні до спеціальності 205 Лісове господарство такої практики не було. Перелік предметів встановлюються наказом Міністерства освіти і науки (№ 1098 від 13 жовтня 2021 року та Додатком №4 до Правил прийому). Вступник в обов'язковому порядку здає українську мову та математику, а також третій предмет на вибір відповідно до додатку 4. Для вступу на спеціальність «Лісове господарство» надається особлива підтримка, що передбачає отримання додаткових балів при проходженні підготовчих курсів університету, а також додаткові бали надаються призерам (особам, нагородженим дипломами I - III ступенів) IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад в рік вступу з базових предметів. Згідно правил прийому передбачено вступ на базі ОКР молодшого спеціаліста на навчальний план за скороченим терміном навчання (180 кредитів). Програма вступних випробувань розміщена на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/EO1RoLy>). Комплексний екзамен включає питання із дисциплін фахового спрямування, що вивчалися на відповідному кваліфікаційному рівні. Для абітурієнтів, що вступають на скорочений термін навчання формується окрема конкурсна пропозиція.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регулюються такими нормативними документами ЗВО: Положення про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/xO1ToZN>) та Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/8eY7oiB>). Наведені нормативні документи встановлюють чіткі й зрозумілі правила академічної мобільності та перезарахування дисциплін, що отримані в інших ЗВО. Також у силабусах навчальних дисципліни визначено час консультацій, під час яких викладач доступний для студентів і сприяє засвоєнню ними складних моментів. Слід зазначити, що за даною ОП здобувачі не брали участі у програмах академічної мобільності. За словами Долинко Н.П., відповідальної за студентську мобільність - (Зустріч 5) у закладі тривалий час налагоджена та діє система інформування здобувачів щодо можливостей студентської мобільності. Однак, під час зустрічі з фокус-групою «Здобувачі» засвідчено, що вони погано ознайомлені з даною процедурою, а відтак, доцільно передбачити додаткові заходи щодо інформування та ознайомлення здобувачів із зазначеного питання.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/819_29.11.2019.pdf). Положення регламентує порядок зарахування результатів неформальної освіти, яка здобувається за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій, здобувачами освітніх ступенів молодшого бакалавра, бакалавра, магістра (далі - Учасники) у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (далі - Університет) щодо навчання на території України чи за її межами. Процедура перезарахування здійснюється одноосібно рішенням декана факультету за умови, що назви навчальних дисциплін ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність, співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС), форми підсумкового контролю, а також співпадають компетентності та програмні результати навчання. У деяких інших випадках створюється комісія, а саме коли є підстави для зарахування дисципліни, але питання потребує додаткового вивчення, наприклад, назви навчальних дисциплін мають значні розбіжності, але під час звірки навчальних програм дисциплін співпадають змістова частина та вимоги до знань, умінь та навичок здобувача вищої освіти, компетентностей та програмних результатів навчання, а також коли загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС), відведений на вивчення дисципліни в іншому закладі вищої освіти, відрізняється, але не більше 25 % обсягу дисципліни, передбаченої навчальним планом університету. Прикладів перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті на ОП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Позитивною стороною є наявність чіткої системи інформування потенційних вступників про правила прийому та умови навчання, наявність "Путівника учасника ЗНО", інформативних та презентаційних матеріалів. Правила прийому не містять дискримінаційних ознак. Слід відмітити наявність на сайті університету окремих посилань для вступників, зокрема щодо обсягів державного замовлення, етапів вступної кампанії, розкладу вступних випробувань та консультацій, вартості навчання тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Здобувачі недостатньо ознайомлені з процедурами визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та результатів неформальної освіти, з огляду на це, рекомендується посилити інформування здобувачів щодо даних питань.

Рівень відповідності Критерію 3.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на ОП є чіткими та зрозумілими, на сайті добре структуровані з виокремленням додатків до них. Для вступу на спеціальність «Лісове господарство» надається особлива підтримка, що передбачає отримання додаткових балів при проходженні підготовчих курсів при університеті та для призерів олімпіад. Визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО та в результаті неформальної освіти здійснюється згідно з відповідними положеннями, однак проінформованість студентів щодо цих процедур незначна. Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОПП «Лісове господарство» Критерію 3 із незначними недоліками, що можна усунути у короткі строки.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми і методи навчання і викладання, які застосовуються при викладанні освітньої програми, визначені у окремому положенні (<https://cutt.ly/oOC6TOOr>). У навчальному процесі використовуються активні (проблемні, інтерактивні, проєктні, дослідницькі, інформаційно-комп'ютерні саморозвиваючі, контекстного навчання, технологія співпраці) і пасивні (пояснювально-ілюстративні) методи навчання. Всі освітні компоненти забезпечені навчально-методичними матеріалами, які завантажені у систему дистанційного навчання d-learn (<https://d-learn.pnu.edu.ua/>), що було продемонстровано на резервній зустрічі доцентом Дмитриком П.М. Основними видами навчальних аудиторних занять, які було зазначено у силабусах (<https://cutt.ly/UOVqpLi>) і робочих навчальних програмах (<https://cutt.ly/dOVqLDg>) освітніх компонентів, є лекції, лабораторні заняття, практичні заняття і контроль самостійної роботи. Курсові роботи мають професійно-дослідницьке спрямування і сприяють комплексному вирішенню конкретного фахового завдання. Навчальна і виробничі практики входять до обов'язкових компонентів циклу професійної підготовки і також сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Питання організації практичної підготовки студентів в навчальному закладі закріплені в окремому Положенні (<https://cutt.ly/ZOVqIOOn>). Студентоцентрований підхід і дотримання академічної свободи учасників освітнього процесу реалізується через право на вільний вибір навчальних дисциплін студентами (<https://cutt.ly/yOVqCoo>, <https://cutt.ly/kOVq8bb>), вибір теми курсової роботи (<https://cutt.ly/vOVwtVx>), місця виробничої практики, керівника і теми кваліфікаційної роботи бакалавра. Науково-педагогічні працівники мають право на вільний вибір змісту, форм і методів своєї навчальної, методичної та наукової діяльності (<https://cutt.ly/iOVwnK9>), що було засвідчено студентами, випускниками освітньої програми і академічним персоналом на відповідних зустрічах з фокус-групами. Анкетне опитування стейкхолдерів освітньої програми, проведене у вересні 2021 року Центром забезпечення якості ЗВО (<https://cutt.ly/hOVw4hQ>), показало, що студенти майже повністю погоджуються з тим, що викладачі на освітній програмі застосовують різноманітні методи викладання і методи навчання, орієнтовані на практику та отримання фахових навичок (питання 5.5 і 5.6).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Здобувачі освіти забезпечені доступною і зрозумілою інформацією щодо цілей і змісту освітньої програми, а також порядком та критеріями оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. На сайті кафедри лісового і аграрного менеджменту розміщено освітню програму (<https://cutt.ly/7OVtGV8>), навчальний план (<https://cutt.ly/xOVt8Oo>), силабуси (<https://cutt.ly/5OVyaee>), робочі навчальні програми навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/LOVYvJx>), електронний розклад занять (<https://cutt.ly/xOVyDA6>), порядок і організацію системи оцінювання успішності студентів (<https://cutt.ly/4OVyBRL>). Зустріч із студентами засвідчила, що навіть в умовах дистанційного навчання, зумовлених епідеміологічною ситуацією в регіоні, першу інформацію вони отримують від викладачів відповідних дисциплін, які в свою чергу скеровують їх за інформацією на сайт ЗВО. Для кращої адаптації і ознайомлення студентів першого курсу з особливостями освітнього процесу в університеті створено студентський путівник (<https://cutt.ly/7OVy7Gx>). Зустріч із студентами засвідчила добру поінформованість їх про порядок і критерії оцінювання в межах певних освітніх компонентів. Інформацію, яку отримують від викладачів дисциплін і з сайту університету, вони вважають цілком достатньою. При анкетуванні (питання 3.14) здобувачі погодились, що викладачі оцінюють їх успішність на основі завчасно оприлюднених методів і критеріїв оцінювання, які є об'єктивними і справедливими (питання 4.3).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Студенти ОП мають змогу поєднувати навчання і дослідження під час написання курсових робіт, навчальної і виробничої практик. Під час вивчення обов'язкових компонентів з циклу професійної підготовки (дисципліни Ботаніка, Екологія лісу) студенти отримують базові знання щодо методик виготовлення тимчасових препаратів рослинних органів, загальновідомих лісівничих методів збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання тощо, які можуть бути використані в подальшій науково-дослідній роботі (<https://cutt.ly/oOVjyyp>). Результати науково-дослідної роботи, яка нормується відповідними положеннями (<https://cutt.ly/COVuCo9>), здобувачі можуть презентувати на конкурсах студентських наукових робіт, Всеукраїнських і Міжнародних науково-практичних конференціях; у вигляді публікації результатів досліджень у збірниках тез і наукових виданнях університету. Так, у збірнику студентських наукових праць "Єврика-XXI" (підсекція лісознавство) за 2020 р. опубліковано тези студента Костишина І. «Таксаційна будова корінних ялинових деревостанів в Українських Карпатах» (науковий керівник – Вігер Р.М.). На II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (квітень 2018 р.) команда студентів освітньої програми «Лісове господарство» зайняла III місце, студенти Захарія Г. і Малашкін Б. нагороджені дипломами III ступеня (<https://cutt.ly/gOV1quS>). Науково-дослідну роботу студенти, як зазначив доц. Дмитрик П.М. на зустрічі з академічним персоналом, мають змогу розпочинати з навчальної практики на другому курсі. Продовжують розвиток наукової тематики при написанні курсових робіт на другому і третьому курсах, саме тоді студенти визначаються і з майбутньою темою випускної кваліфікаційної роботи, продовжуючи збір дослідного матеріалу на виробничих практиках. Зустріч із студентами показала, що зараз зацікавлення у виступах чи публікаціях результатів своїх досліджень вони не мають. Залучення студентів освітньої програми до науково-дослідної роботи під час проходження виробничих практик на дослідних об'єктах зазначили і представники установ природо-заповідного фонду на зустрічі із роботодавцями (Витвицький П.Г. – Галицький НПП; Петрашук Я.В. – ПЗ «Горгани»). На зустрічі із випускниками Ткачук О. було рекомендовано більше стимулювати науково-дослідну роботу студентів викладачами освітньої програми.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Викладачі кафедри лісового і аграрного менеджменту, що ведуть заняття на освітній програмі, є фахівцями з відповідних дисциплін, публікують результати власних досліджень у наукових виданнях різного рівня, проходять науково-педагогічні стажування (<https://cutt.ly/fOVin1J>). Викладачі кафедри беруть участь у роботі спеціалізованих вчених рад із присудження наукових ступенів, що сприяє привнесенню у навчальний процес прогресивних наукових здобутків (проф. Олійник В.С. є членом 2 спеціалізованих вчених рад: Д 35.072.02 в НЛТУ України (м. Львів) та К 64.828.01 в УкрНДЛГА (м. Харків); проф. Черневий Ю.І. - член спец. ради Д 35.072.02 в НЛТУ України (м. Львів)). Наукові дослідження на кафедрі проводяться за такою тематикою: шляхи оптимізації лісогосподарських заходів в умовах Карпатського регіону; еколого-лісівничі заходи щодо підвищення поліфункціональної ролі лісів регіону Українських Карпат; лісівничо-таксаційні показники насаджень Карпатського регіону, їх вплив на розподіл атмосферних опадів, сніговий покрив, водний режим ґрунту та поверхневий і підземний стоки води; деградація земель, методи відновлення і охорони родючості ґрунтів (<https://cutt.ly/jOV18PK>, <https://cutt.ly/9OVoy4b>). Матеріали цих досліджень використовуються при викладанні дисциплін циклу професійної підготовки, зокрема: екологія лісу, лісівництво, лісові культури, лісове ґрунтознавство, лісова генетика і селекція та інші, що зазначено у робочих навчальних програмах дисциплін у вигляді переліків як обов'язкової, так і допоміжної літератури до вивчення курсів (<https://cutt.ly/YOVzMN5>). Використання сучасних практик та наукових досягнень викладачами випускової кафедри у освітньому процесі базується на засадах їх академічної свободи, що регламентується Статутом ЗВО (<https://cutt.ly/8OVcZwi>). Оновлення освітніх компонентів відбувається з наступною періодичністю: робочі програми, силабуси навчальних дисциплін ухвалюють щорічно на першому засіданні кафедри та затверджують навчально-методичною комісією й вченою радою факультету; зміст освітніх компонентів (навчально-методичних матеріалів) оновлюється у разі потреби, зважаючи на аналіз сучасних наукових розробок у лісовій галузі та потреб суспільства, вивчення досвіду діючих аналогічних освітніх програм, у результаті співпраці між НПП, здобувачами, випускниками, роботодавцями (<https://cutt.ly/VOVomCf>). На запитання щодо інноваційних методів викладання, НПП зазначали проведення лекцій, практичних занять, а також застосування мультимедійного обладнання. З огляду на це, слід передбачити ширше застосування інноваційних методів в навчальному процесі, можливо провести тренінги з інноваційних методів викладання тощо. Анкетне опитування, що здійснювалося Центром забезпечення якості ЗВО підтвердило переконання здобувачів в тому, що викладачі на ОП є висококваліфікованими та компетентними (питання 5.1 Анкети <https://cutt.ly/COVoZAT>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

В структурі ПНУ ім. Василя Стефаника діє Відділ міжнародних зв'язків (<https://ic.pnu.edu.ua/>), який керується в своїй роботі відповідним Положенням (<https://cutt.ly/mOVpttc>). На сайті Відділу оприлюднено актуальні пропозиції щодо програм міжнародної академічної мобільності для здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників (<https://cutt.ly/VOVpkVO>, <https://cutt.ly/fOVpQXX>, <https://cutt.ly/rOVpPz4>, <https://cutt.ly/tOVpKp9>). Студенти мають змогу долучитися також до стипендіальних програм: Фонду Інституту Східноєвропейських досліджень, Фондації Лозинських (США) (<https://cutt.ly/NOVp3La>). У ЗВО є окремий структурний підрозділ - Відділ управління проектами, завданням якого є, зокрема, і сприяння участі Університету в міжнародних програмах на отримання

грантових коштів для реалізації освітніх, інфраструктурних та інвестиційних проєктів (<https://projects.pnu.edu.ua/>). Викладачі кафедри лісового і аграрного менеджменту проходять навчання та стажування у закордонних університетах, центрах підготовки тощо (Клід В.В., Олійник В.С., Карбівська У.М.) (<https://cutt.ly/BOVaa56>, <https://cutt.ly/7OVazze>, <https://cutt.ly/GOVaRMO>). На зустрічі із студентами освітньої програми 1-4 курсів навчання Шинкар В. підтвердив факт інформування здобувачів про програми академічної мобільності в університеті, але зацікавлення цією інформацією не виявив. Опитування здобувачів на зустрічі показало низьку зацікавленість питаннями академічної мобільності. На даний час на освітній програмі немає здобувачів, які брали або планують брати участь у програмах академічної мобільності.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Система інформування щодо цілей, змісту і програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання окремих компонентів, яка функціонує в ЗВО, є доступною і зрозумілою, що було засвідчено на зустрічах із студентами і випускниками ОП. На сайті випускової кафедри розміщені силабуси і робочі навчальні програми дисциплін, інформація дублюється в дистанційних курсах на платформі d-learn з додатковим роз'ясненням викладачів відповідних освітніх компонентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слід передбачити ширше застосування інноваційних методів в навчальному процесі, можливо провести тренінги з інноваційних методів викладання для науково-педагогічних працівників. Зустрічі із студентами засвідчили низьку зацікавленість щодо питань ведення науково-дослідної роботи і академічної мобільності, що пов'язано і з дистанційною формою навчання, і неможливістю достатньої взаємодії стейкхолдерів. Випускники освітньої програми вказали на недостатню роботу з боку викладацького складу щодо залучення студентів до НДР. Рекомендовано посилити роботу НПП в напрямку залучення студентів до НДР, зокрема і шляхом ширшого застосування інноваційних методів у викладанні, спрямованих на колективне вирішення завдань.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми і методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу і принципам академічної свободи. Студентоцентризований підхід і дотримання академічної свободи учасників освітнього процесу реалізується через право на вільний вибір навчальних дисциплін студентами, вибір теми курсової роботи, місця виробничої практики, керівника і теми кваліфікаційної роботи бакалавра. Науково-педагогічні працівники мають право на вільний вибір змісту, форм і методів своєї навчальної, методичної та наукової діяльності. Здобувачі добре поінформовані про порядок і критерії оцінювання в межах певних дисциплін. Студенти ОП мають змогу поєднувати навчання і дослідження під час написання курсових робіт, навчальної і виробничої практик, проте наукова активність їх є низькою. Студенти мають змогу долучатися до міжнародних стипендіальних програм, програм академічної мобільності, однак їх інтерес до них лишається незначним. Таким чином, освітня програма «Лісове господарство» відповідає вимогам критерію 4 з недоліками, що стосуються низької залученості здобувачів до програм академічної мобільності та застосування інноваційних методів викладання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи у вигляді вхідного, поточного, семестрового підсумкового контролю знань, відстроченого контролю (ректорської контрольної роботи), підсумкової державної атестації (кваліфікаційна робота бакалавра) та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти викладені у силабусах і робочих навчальних програмах дисциплін (<https://cutt.ly/QOCwzZx>). Усі види контрольних заходів проводяться згідно з графіком навчального процесу

(<https://cutt.ly/sOCwUUB>). Система контролю ґрунтується на визначених компетентностях та програмних результатах навчання за освітньою програмою. Інформація про форми контрольних заходів і критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти через силабуси, робочі навчальні програми дисциплін, а також на початку семестру викладачами відповідних дисциплін і під час консультацій з контрольних заходів. Питання щодо форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання унормовуються внутрішніми положеннями навчального закладу: Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/xOCw34R>), Порядком організації і проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника» (<https://cutt.ly/FOCeguZ>). Студенти Мельник А. і Булейко Д. на зустрічі із відповідною фокус-групою засвідчили, що в них не виникає труднощів в отриманні інформації щодо форм контрольних заходів і критеріїв їх оцінювання, оскільки вони мають змогу отримувати актуальну інформацію і на сайті дистанційного навчання, і постійно контактувати з викладачами дисциплін, отримуючи необхідні роз'яснення.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Державну атестацію для здобувачів першого рівня вищої освіти «бакалавр» передбачено у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи бакалавра (<https://cutt.ly/fOCrs46>). Тематика кваліфікаційних робіт бакалавра, яка виконується студентами освітньої програми, подана на сторінці випускової кафедри (<https://cutt.ly/FOCrSVL>). Вище зазначена форма атестації відповідає вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (Наказ №1342 від 5.12.2018 р.) (<https://cutt.ly/ROCr97w>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів в університеті є чіткими, зрозумілими та доступними для усіх учасників освітнього процесу та регулюються наступними Положеннями: про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника» (<https://cutt.ly/tOCtgq8>), про моніторинг якості рівня знань здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/gOCtWhE>), про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у ЗВО (<https://cutt.ly/7OCtJR0>), Порядком організації і проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника» (<https://cutt.ly/7OCyUSw>). Всі документи, що стосуються проведення контрольних заходів, оприлюднено на сайті університету. Процедура запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регулюється Кодексом честі ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника» (<https://cutt.ly/1OCyOCP>), Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ЗВО (<https://cutt.ly/YOCy5sp>). Об'єктивність оцінювання контрольних заходів досягається, зокрема, і шляхом введення в дію Наказу № 309 від 29.05.2018 «Про використання тестової форми проведення семестрових екзаменів та підсумкової атестації з використанням комп'ютерних технологій» (<https://cutt.ly/zOCusQK>). Студенти на відповідній зустрічі підтвердили поінформованість про процедуру оскарження результатів контрольних заходів (Булейко Д.). Випадків застосування процедур урегулювання конфлікту інтересів за ОП не було. Процедура оскарження результатів контрольних заходів регламентується всіма вищенаведеними положеннями, які стосуються організації навчального процесу. Конфліктні питання розглядає апеляційна комісія, яка створюється на кафедрі, до якої належить викладач, дії якого оскаржуються. Апеляція подається здобувачем завідувачу відповідної кафедри у письмовій формі не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки (<https://cutt.ly/pOCuKmh>). Студенти на відповідній зустрічі зазначили, що випадки оскарження процедури і результатів контрольних заходів на освітній програмі їм не відомі.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу регламентуються в навчальному закладі: Кодексом честі ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника» (<https://cutt.ly/qOCimuY>), Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ЗВО (<https://cutt.ly/zOCiGWr>), Положенням про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника» (<https://cutt.ly/7OCi5F9>), Положенням про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника» (<https://cutt.ly/kOC0lbR>). Механізмом популяризації академічної доброчесності є включення до змісту освітніх компонентів питань формування культури академічної доброчесності, зокрема в силабусах навчальних дисциплін. Здобувачам вищої освіти на початку семестру

доводиться до відома питання академічної доброчесності викладачами на перших лекціях, акцентується увага на вимогах до написання й оформлення робіт, правила перевірки на плагіат. На базі ЗВО 21.04.2021 відбувся онлайн-семінар «Академічна доброчесність та її інструменти», організаторами якого були члени університетської Комісії з питань етики та академічної доброчесності та працівники Наукової бібліотеки в рамках занять школи академічної доброчесності (<https://cutt.ly/KOCooL6>). Здобувачі ОП, а також випускники ОП на відповідних зустрічах підтвердили отримання інформації про академічну доброчесність від викладачів, проте їх знання в цій площині більше стосуються питань плагіату в кваліфікаційних роботах бакалавра (Депутат А., Петрина О., Короб'як А.). Не всі поняття, зазначені у відповідному положенні, розуміються студентами як порушення академічної доброчесності. Так, списування під час онлайн-тестування студенти не вважали академічною недоброчесністю (Саска Р.). Перевірка наукових публікацій і науково-дослідних робіт проводиться з використанням інформаційної онлайн-системи виявлення збігів/ідентичності/схожості Unicheck компанії ТОВ «Антиплагіат» (<https://unicheck.com/>) та Plagiat.pl (<https://plagiat.pl/>). Використання вказаних систем відбувається відповідно до укладених угод (<https://cutt.ly/2OCpdxp>). На резервній зустрічі заступник директора Наукової бібліотеки ЗВО Роман Дзумедзей підтвердив надання безкоштовної послуги перевірки робіт на плагіат цим структурним підрозділом. На освітній програмі випадків порушення академічної доброчесності виявлено не було, що засвідчили і випускники цієї освітньої програми (Костишин І., Короб'як А.).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ЗВО визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів і оцінювання здобувачів освіти, які закріплені у відповідних положеннях, розміщених на сайтах університету і випускової кафедри. В дистанційних курсах окремих освітніх компонентів ця інформація дублюється, подана в стислій і зрозумілій для здобувачів формі. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності у ЗВО є зрозумілими, регламентуються Кодексом честі і розглядаються при потребі Комісією з питань етики та академічної доброчесності ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

З огляду на те, що встановлено недостатню проінформованість здобувачів щодо всіх понять академічної доброчесності, рекомендовано посилити інформування здобувачів та систематичне проведення заходів з популяризації академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Контрольні заходи та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти викладені у силабусах і робочих навчальних програмах дисциплін, проводяться згідно з графіком навчального процесу і є зрозумілими та доступними для здобувачів вищої освіти. Державна атестація у вигляді кваліфікаційної роботи бакалавра відповідає вимогам відповідного стандарту вищої освіти. Правила проведення контрольних заходів, процедури оскарження їх результатів закріплені у відповідних положеннях і є зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу. Випадків оскарження процедур і результатів контрольних заходів на ОП не було. В ЗВО існує механізм популяризації академічної доброчесності шляхом включення цих питань до силабусів навчальних дисциплін, висвітлення зазначених питань під час аудиторних занять викладачами відповідних дисциплін, проведення семінарів у ЗВО на відповідну тематику. Процедура перевірки наукових і кваліфікаційних робіт на плагіат є обов'язковою, проводиться з використанням відповідного програмного забезпечення. На ОП випадків порушення академічної доброчесності не виявлено. Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності освітньої програми «Лісове господарство» Критерію 5 із недоліками, що стосуються популяризації академічної доброчесності та можуть бути усунуті у короткі строки.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів освітньої програми подана в таблиці 2. Зведена інформація про викладачів (<https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/5010/view>). Академічна і професійна кваліфікація викладачів, задіяних для реалізації освітньої програми, повністю забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Науковий ступінь мають 85 % викладачів (з них, канд. наук – 82%, док. наук - 18 %, вчене звання мають 76 %) (<https://cutt.ly/oOXN4gv>). Добір науково-педагогічних працівників для викладання певних освітніх компонентів здійснюється згідно Положення про кадрове забезпечення освітніх програм та кадрове забезпечення освітнього процесу освітніх програм у ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаніка» (<https://cutt.ly/3OXJfjH>). За інформацією гаранта освітньої програми Коляджина І.Ф. і завідувача кафедри Кліда В.В., добір науково-педагогічних працівників для викладання освітніх компонентів на освітній програмі 205 Лісове господарство був умотивований академічною і (або) професійною кваліфікацією викладача і напрямками його наукової діяльності, що підтверджується кваліфікацією викладачів за дипломами про вищу освіту, науковими ступенями і званнями, темами стажувань і науковими публікаціями, участю у відповідній науково-дослідній тематиці (Відповіді на запит: понеділок, 24 січня 2022 р., 18:41:50, пункт 3).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і унормовані в університеті Положеннями: про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаніка» (<https://cutt.ly/zOXDLgn>), про кадрове забезпечення освітніх програм та кадрове забезпечення освітнього процесу освітніх програм у ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаніка» (<https://cutt.ly/vOXFZ9t>), про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаніка» (<https://cutt.ly/lOXGH1R>) і про стажування та підвищення кваліфікації наукових, педагогічних і науково-педагогічних працівників у ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаніка» (<https://cutt.ly/xOXG5g2>). Останні два положення унормовують питання оцінки професіоналізму викладача. Так, рейтингова система оцінювання НПП сприяє активізації наукової роботи, підвищенню кваліфікації та професійного рівня професорсько-викладацького складу. Відділ кадрів, як зазначив Смішко О.В. на зустрічі з адмінперсоналом, перевіряє виконання попереднього контракту НПП перед поданням документів на конкурс; перевіркою достовірності поданої інформації щодо публікаційної діяльності кандидата на посаду займається науково-дослідна частина (за інформацією Галушак І.Є). За професійний добір кандидата на посаду викладача певного освітнього компоненту несе відповідальність завідувач кафедри (зазначив Лапковський Е.), який при контролі фаховості викладача керується п. 38 Ліцензійних умов (показниками наукової активності). Також в навчальному закладі, як зазначив Смішко О.В., практикується анонімне опитування «Викладач очима студентів».

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На ОП «Лісове господарство» впроваджено комплексне співробітництво із профільними підприємствами лісової галузі, установами природо-заповідного фонду і науково-дослідними установами (приклади угод: <https://cutt.ly/7OXJDuc>). Майбутні роботодавці залучені до реалізації освітнього процесу під час проходження здобувачами вищої освіти виробничої практики. Це підтвердили учасники зустрічі із роботодавцями – Петрашук Я., Ярошик О., Витвицький П. До організації освітнього процесу роботодавців залучають шляхом їх участі в обговоренні освітньої програми, про що свідчать відповідні протоколи засідань кафедри лісового і аграрного менеджменту (<https://cutt.ly/oOXJ3HI>). Також роботодавці надають рецензії та відгуки на освітню програму (скан-копії завантажені в розділ 1. Загальні відомості відомостей про самооцінювання (<https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/5010/view>)).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На освітній програмі до аудиторних занять залучають професіоналів-практиків, зокрема гарант ОП Коляджин І.Ф. є діючим членом обласної спілки роботодавців; у 1995-2015 рр. працював директором Державного підприємства «Брошнівське лісове господарство»; нагороджений нагрудним знаком "Відмінник лісового господарства України" (<https://cutt.ly/AOXZFOy>). Експертами в лісовій галузі є професор Олійник В.С. (з 1971 року понад три десятиліття працював в Українському науково-дослідному інституті гірського лісівництва, де пройшов шлях від старшого лаборанта до завідувача сектором лісознавства та лабораторії лісівництва; є членом 2 спеціалізованих вчених рад (Д 35.072.02 в НЛТУ України (м. Львів); К 64.828.01 в УкрНДЛГА (м. Харків)) та професор Черневий Ю.І. - директор Прикарпатського фахового коледжу лісового господарства та туризму, член спец. ради Д 35.072.02 в НЛТУ України (м. Львів) (<https://cutt.ly/fOXZll>, <https://cutt.ly/ROXCWnL>). Щодо залучення представників роботодавців до аудиторних занять, то на зустрічі з роботодавцями т.в.о. начальника Івано-Франківського обласного управління лісового і мисливського господарства Ярошик О.В. озвучив майбутню співпрацю з фахівцями кафедри щодо проведення спільних наукових робіт. На зустрічі із студентами було зазначено, що до аудиторних занять під час їх навчання представників роботодавців не залучали. Але студенти відзначили, що такі заняття їм були б цікавими і корисними.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО пропонує для професійного розвитку викладачів перелік семінарів, тренінгів, вебінарів, курсів, які функціонують як на базі університету, так і в співпраці з іншими установами. Інформація про актуальні пропозиції розміщується на сайтах відповідних підрозділів, які курують ці питання: науково-дослідного відділу (<https://cutt.ly/xOX9mLa>), центру інноваційних освітніх технологій PNU-EcoSystem (<https://cutt.ly/jOX9G1p>). Науково-педагогічні працівники мають змогу обирати програми із запропонованого переліку, а також самостійно знаходити курси для професійного розвитку. Обов'язкове систематичне підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників регулюється внутрішнім Положенням навчального закладу (<https://cutt.ly/nOX3roC>), згідно якого науково-педагогічним працівникам університет забезпечує навчання не рідше, ніж один раз на п'ять років; на час підвищення кваліфікації педагогічним або науково-педагогічним працівником відповідно до затвердженого плану з відривом від виробництва (освітнього процесу) в обсязі, визначеному законодавством, зберігається місце роботи (посада) із збереженням середньої заробітної плати. Викладачі випускової кафедри проходили стажування у НДІ гірського лісівництва ім. П.С.Пастернака, Харківському національному аграрному університеті ім. В.В.Докучаєва, Прикарпатській ДСДС Інституту сільського господарства Карпатського регіону (<https://cutt.ly/qOX3Bmv>), навчалися на онлайн-курсах на платформі Coursera (вкл. Григорів Я.Я. (<https://cutt.ly/tOX885T>)). Міжнародне стажування у Куявському університеті у Влоцлавеку (Республіка Польща) пройшла проф. Карбівська У.М. Моніторинг рівня професіоналізму викладачів відбувається шляхом проведення щорічного оцінювання науково-педагогічної діяльності та професійного розвитку викладачів (<https://cutt.ly/fOX6Obu>).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності через впровадження практики взаємовідвідування занять викладачами випускової кафедри (<https://cutt.ly/iOXCNuu>). Проведення відкритих лекцій, а також обов'язкове періодичне підвищення кваліфікації (стажування) як форма стимулювання викладацької майстерності, враховується під час атестації НПП і закріплено у відповідних положеннях університету (<https://cutt.ly/UOXVegk>, <https://cutt.ly/wOXVdzj>). У ЗВО існує система стимулювання публікаційної активності у виданнях, які індексуються наукометричними базами даних Scopus та Web of Science, закріплена відповідним положенням (<https://cutt.ly/4OXVAk3>). Викладачі освітньої програми займають високі позиції у Рейтингу науково-педагогічних працівників факультету природничих наук за 2021 рік (<https://cutt.ly/ROXVNjp>): Карбівська У.М. – 4 місце, Григорів Я.Я. – 8 місце, Турак О.Ю. – 24 місце серед 55 науково-педагогічних працівників факультету. На зустрічі із академічним персоналом професором Карбівською У.М. було підтверджено преміювання за наукові здобутки 2021 року у вигляді грошової винагороди, а також зменшення педагогічного навантаження; викладачем Григорів Я.Я. – преміювання у вигляді зменшення обсягу педагогічного навантаження.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Фахова і професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників, залучених до викладання на освітній програмі, є високою. До навчального процесу залучені професіонали-практики, а також визнані у лісовій науці фахівці. В ЗВО функціонує система рейтингування науково-педагогічних працівників з подальшим преміюванням за публікації у виданнях, які індексуються в наукометричних базах Scopus і Web of Science.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Роботодавці залучені до освітнього процесу тільки на стадії практичної підготовки студентів. Доцільно залучити представників роботодавців до аудиторних занять, підвищити публікаційну активність викладачів за профілями дисциплін, які вони викладають.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна і професійна кваліфікація викладачів, задіяних для реалізації освітньої програми, повністю забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Добір науково-педагогічних працівників для викладання на освітній програмі умотивований академічною і (або) професійною кваліфікацією викладача і напрямками його наукової діяльності. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і унормовані в університеті відповідними положеннями. Майбутні роботодавці залучені до реалізації освітнього процесу під час проходження здобувачами вищої освіти виробничої практики. ЗВО пропонує для професійного розвитку викладачів перелік семінарів, тренінгів, вебінарів, курсів, які функціонують як на базі університету, так і в співпраці з іншими установами. Викладачі освітньої програми займають високі позиції у Рейтингу НПП факультету природничих наук. Освітня програма відповідає вимогам критерію 6, а слабкі сторони є несуттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічної бази університету підтверджує, що наявні фінансові та матеріально-технічні ресурси сприяють досягненню визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. Документи про фінансову діяльність розташовані на офіційному сайті Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника (<https://cutt.ly/aOfRTIG>) і знаходяться у вільному доступі. Університет має розвинену інфраструктуру (<https://cutt.ly/YOfT2T>): молодіжний центр «Параграф» (<https://cutt.ly/4OfT4Em>), спортивні зали (<https://cutt.ly/TOfYqrpj>), актові зали (<https://cutt.ly/POfTVwr>), студентські кафе (<https://cutt.ly/DOfT1HW>), гуртожитки, які модернізуються (<https://cutt.ly/cOfTZc9>), тощо. Задля досягнення визначених ОП цілей та ПРН освітній процес забезпечує створена навчальна агролісівнича лабораторія (<https://cutt.ly/3OfUcvC>), яка укомплектована необхідним обладнанням, на базі якої проводяться такі дисципліни як: «Екологія лісу», «Дендрологія», «Лісознавство» «Лісова таксація та геодезія», та ін. Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ було продемонстровано аудиторії лісового ґрунтознавства, лісовідновлення та селекції, захисту лісу, лісознавства, які оснащені мультимедійним обладнанням, інформаційними стендами, бібліотечними фондами, монолітами ґрунтів тощо. Представниками кафедри лісового та аграрного менеджменту було продемонстровано навчальний та науковий гербарії, а також зоо музеї. Варто відзначити існування Болевського центру дистанційних комунікацій, створеного на базі Прикарпатського коледжу, де мають змогу навчатися студенти заочної форми навчання, що було продемонстровано під час огляду матеріально-технічної бази Савичем А. І. Також під час онлайн-візиту ЕГ мала змогу ознайомитися із лабораторією неорганічної та фізичної хімії, експериментальної біології, які оснащені сучасним обладнанням для виконання лабораторних та практичних робіт з «Фізіології рослин». Із слів гаранта ОПП у грудні 2019 р. за наказом ректора до ЗВО приєднано дендрологічний парк "Дружба" площею 10.4 га, до складу якого входить лісовий розсадник, насіннева лабораторія, теплиці тощо. Наявний ботанічний сад площею 51.6 га та лісові насадження площею 36 га, на базі яких студенти мають змогу проходити навчальну практику. Навчально-методичне забезпечення ОП сприяє досягненню цілей, завдань, ПРН в повному обсязі, у чому ЕГ пересвідчилася під час резервної зустрічі. При цьому було продемонстровано наповнення системи дистанційного навчання, що використовується на ОПП «Лісове господарство» (<https://cutt.ly/aOfDxPR>). За результатами анкетування (<https://cutt.ly/KOfFqJk>) студентство має високий рівень задоволення безоплатним доступом до мережі Інтернет (оцінка 4,1), щодо зручності розкладу занять (оцінка 4,4). Поруч із цим, ЕГ рекомендує розширити блок питань для здобувачів щодо рівня задоволеності інфраструктурою ЗВО, матеріально-технічною базою тощо.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Всі учасники освітнього процесу мають вільний доступ до інфраструктури та ресурсів, необхідних для ефективного функціонування ОП і мають можливість користуватися лабораторним обладнанням, реактивами, лісотаксаційним обладнанням тощо. Це було засвідчено представниками ЕГ під час онлайн огляду агролісівничої лабораторії та ознайомлення з результатами анкетувань (питання 6.3. - <https://cutt.ly/oOfGQjN>). Усі необхідні умови для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП ЗВО забезпечує безоплатно. Здобувачі та НПП мають вільний доступ до більшості ресурсів відкритого доступу (<http://lib.pnu.edu.ua/>), науково-метричних баз Web of Science, Scopus, що також було засвідчено під час спілкування із заступником директора бібліотеки Р.Дзумедзем.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище, створене у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психологічне здоров'я), що характеризується

суворим дотриманням норм техніки безпеки і санітарно-гігієнічних норм, регулярним проведенням інструктажів з техніки безпеки для НПП і здобувачів вищої освіти, веденням журналів інструктажів, що було продемонстровано під час онлайн-візиту до ЗВО. В ЗВО діє штаб цивільного захисту (<https://cutt.ly/8OV2EWK>), що підтверджено низкою регламентуючих документів розміщених на офіційному сайті. Під час огляду агролісівничої лабораторії, лабораторії неорганічної та фізичної хімії, лабораторії експериментальної та заповідної справи експертній групі було продемонстровано наявність журналів проведення інструктажів, вогнегасників та аптечок для надання першої медичної допомоги. Також в ЗВО ретельно дбають про психічне здоров'я здобувачів вищої освіти через створення загальної доброзичливої атмосфери. В ході спілкування із представниками студентського самоврядування було встановлено, що студенти безперешкодно можуть звернутися до них за допомогою. В ЗВО наявні скриньки довіри, які є в навчальному корпусі, де розміщена кафедра лісового та аграрного менеджменту і всі учасники освітнього процесу можуть залишити повідомлення анонімно, що було зафіксовано під час огляду матеріально-технічної бази. На період карантину запроваджено дистанційне навчання (<https://d-learn.pnu.edu.ua/?mod=chat>), що було підтверджено здобувачами та Дмитриком П. М. Також за результатами опитування здобувачів освіти (<https://cutt.ly/zOfLmo4>) можна зробити висновок, що навчальні ресурси, необхідні для вивчення матеріалу, є постійно доступними (оцінка 4,7 із 5). Також анкети для здобувачів вищої освіти містять питання щодо атмосфери поваги і визнання розмаїття студентів та їхніх культурних і особистих потреб (питання 3.1, оцінка 4,5 із 5).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» створені і достатньо продуктивно функціонують механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти, які сформовані в цілісну систему, що було зафіксовано під час спілкування із представниками студентського самоврядування та адміністративним персоналом. При вступі до ЗВО здобувачам пропонується до ознайомлення «Студентський путівник» (<https://cutt.ly/rOf2tHt>) розміщений на офіційному сайті ЗВО. Насьогодні цілком достатніми є освітня підтримка (завідувачі лабораторій, структурні підрозділи, гарант ОПП, декан факультету, студентський Сенат), організаційна (випускова кафедра, студентський Сенат), інформаційна (вільний безкоштовний доступ до Інтернет-ресурсів, доступ до бази Web of Science і Scopus), консультаційна (випускова кафедра, завідувачі лабораторій, гарант ОПП, навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи), соціальна (студентський Сенат, навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи тощо). Здобувачам вищої освіти систематично надається консультативна підтримка від викладачів, представників студентського Сенату, що підтверджено у фокус-групах із представниками студентського самоврядування. Також наявні «скриньки довіри», що підтвердили учасники відповідних фокус-груп. Проте, під час бесід із самими здобувачами експертною групою відмічено низький рівень проінформованості їх щодо питань, пов'язаних з освітнім процесом.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

В ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» створено достатні умови для реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, яке урегульовується «Статутом ПНУ ім. В. Стефаника», а саме пункт 3.4, 4.7, 7.1 тощо (<https://cutt.ly/1OfV83l>). Під час огляду матеріально-технічної бази було продемонстровано вільний під'їзд до корпусу, де локалізується кафедра лісового та аграрного менеджменту. Також про наявність спеціальних пристосувань для осіб з порушеннями опорно-рухового апарату (<https://cutt.ly/1OfMAaQ>) наголошували представники студентського самоврядування та відповідальний за студмістечко Лилик М. Й. Під час дискусії із Профоргом Факультету природничих наук Накладюк П. підтверджено, що на існуючій ОП особи з особливими потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Вирішення конфліктних ситуацій та випадків корупції регламентоване низкою положень, з якими можна ознайомитися через «Студентський путівник» (<https://cutt.ly/rOf2tHt>) розміщений на офіційному сайті ЗВО, а саме: «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ПНУ ім. В. Стефаника» (<https://cutt.ly/ZOf2nHx>), «Кодекс честі ПНУ ім. В. Стефаника» (<https://cutt.ly/bOf9rID>) якими чітко визначено процедуру врегулювання конфліктних ситуацій. На запитання щодо механізму врегулювання конфліктних ситуацій пов'язаних із сексуальним насиллям, дискримінацією та булінгом проректор з науково-педагогічної роботи – Запхляк Р. І. повідомив, що при вирішенні вищезазначених питань вони керуються Законами України та відповідними Наказами Ректора (<https://cutt.ly/MOf8bV8>), проте ЕГ все ж рекомендує нормативно врегулювати внутрішню процедуру вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями, булінгом та дискримінацією та проінформувати студентів щодо чіткого механізму дій у разі виникнення подібних ситуацій. Під час спілкування із представниками студентського самоврядування було встановлено, що у разі виникнення

конфліктних ситуацій здобувачі вищої освіти насамперед можуть звернутися до кураторів груп та студентського Сенату, а також скористатися «скринькою довіри». Під час експертизи здобувачами, НПП та студентським самоврядуванням було підтверджено, що конфліктних ситуацій на існуючій ОП не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Наявна матеріально-технічна база ЗВО (аудиторії, лабораторії, гербарій, зоомузей та Болехівський центр дистанційних комунікацій) залучена до навчального процесу на ОП «Лісове господарство» та створює необхідні можливості для досягнення цілей ОП і програмних результатів навчання здобувачів. Упроваджено систему електронного документообігу. В університеті діє навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи та студентський Сенат. Заклад забезпечує безоплатний та вільний доступ до всієї інфраструктури, а також до інформаційних електронних ресурсів. Покращення матеріальної бази відбувається за рахунок коштів європейського проекту.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Під час акредитаційної експертизи виявлено низький рівень проінформованості здобувачів щодо питань, пов'язаних з освітнім процесом. Рекомендуємо посилити взаємозв'язок «викладачі, куратори – здобувач», в наявних анкетах для здобувачів розширити блок питань щодо рівня задоволеності наявною матеріально-технічною базою, соціальною інфраструктурою тощо, а також доцільно нормативно врегулювати внутрішню процедуру вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями, булінгом та дискримінацією з подальшим ознайомленням здобувачів щодо механізму врегулювання подібних ситуацій.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітній простір, організаційне, інформаційне, навчально-методичне забезпечення дозволяють якісно провадити освітній процес за ОП «Лісове господарство». Наявність аудиторій та лабораторій, обладнаних необхідними інформаційними ресурсами та технічними забезпеченням для проведення практичних та лабораторних занять, гербарію, зоомузею та Болехівського центру дистанційних комунікацій, що відповідають усім вимогам у сфері надання освітніх послуг. Наявне забезпечення вільного доступу викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах ОП. Створені належні умови для реалізації безпечного освітнього середовища, проведення освітньої, організаційної та інших форм підтримки здобувачів освіти. Конфліктні ситуації або скарги, які пов'язані з дискримінацією, сексуальними домаганнями чи корупцією, у межах реалізації ОП не виявлено. Загалом ОП відповідає рівню B за Критерієм 7 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» забезпечує послідовність усіх визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Зазначені процедури регламентуються низкою положень: «Положення про моніторинг і оцінювання процесів забезпечення якості освіти» (<https://cutt.ly/ZIV2LwK>), «Положенням про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»» (<https://cutt.ly/ZIV9Qzr>), та інших документів, розміщених на офіційному сайті на сторінці Центру забезпечення якості у вкладці «Положення» (<https://cutt.ly/mIV91TM>). Проект ОП висвітлюється на веб-сайті з метою ознайомлення та обговорення (<https://cutt.ly/HIV7dya>) разом із електронною адресою для внесення пропозицій та рекомендацій, в чому ЕГ мала змогу переконатися під час фокус-груп із гарантом та роботодавцями. ЕГ було проаналізовано документи, надані у запиті, що підтверджують участь стейкхолдерів у процедурах моніторингу освітньої програми: протокол № 5 від 6.11.2020 р. засідання кафедри лісового і аграрного менеджменту (<https://cutt.ly/xIBwNom>), витяг з протоколу № 12 від 7.06.2021 р. засідання кафедри лісового і аграрного менеджменту (<https://cutt.ly/1OyW6hX>), витяг з протоколу № 13 від 25.06.2021 р.

засідання кафедри лісового і аграрного менеджменту (<https://cutt.ly/sOyEaGk>). До періодичного перегляду залучаються здобувачі, що було зафіксовано під час спілкування із здобувачем Барабашем І. та підтверджено наявністю анкетування для стекхолдерів (<https://cutt.ly/xOyE8Qw>, <https://cutt.ly/hOyRT1m>) та аналізам їх результатів, оприлюднених на сайті (<https://cutt.ly/MOyRv8F>). Аналіз відомостей самооцінювання, відповідей на Запит ЕГ, регламентованих документів, проведених дискусій з гарантом ОП, НПП та роботодавцями дозволяють зробити висновок, що перегляд і оновлення ОП відбувається систематично та не рідше одного разу на 3 роки, як прописано у положенні.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі безпосередньо залучені до процедури періодичного перегляду освітньої програми. Під час дискусії із здобувачем вищої освіти Барабашем І. підтверджено інформацію про його особисту участь у моніторингу та удосконаленні ОП, зокрема внесено пропозицію про введення новітніх комп'ютерних методів ведення лісового господарства із застосуванням дистанційних аерокосмічних зйомок, що також підтверджує протокол № 5 від 6.11.2020 р. засідання кафедри лісового та аграрного менеджменту з яким експертна група ознайомилася через запит на додаткові документи (<https://cutt.ly/xIBwNom>). Рівень задоволеності здобувачів вищої освіти якістю надання освітніх послуг здійснюється за допомогою розроблених анкет розміщених на сторінці Центру забезпечення якості та кафедри лісового та аграрного менеджменту (<https://cutt.ly/oIBtdgU>), не рідше ніж один раз на рік, як на цьому наголосив профорг факультету природничих наук – Накладюк П. Результати анкетування здобувачів в період з 14.09.2021 по 21.09.2021 розміщено на сторінці кафедри лісового та аграрного менеджменту (<https://cutt.ly/9IByPoH>), де питання про регулярність перегляду освітньої програми із залученням студентів та інших зацікавлених сторін оцінено здобувачами на середню оцінку 4.0. Було підтверджено інформацію щодо вільного вибору дисциплін шляхом написання заяв студентів 2 курсів приклад якого було надіслано гарантом ОП через особистий кабінет (<https://cutt.ly/sIBiW89>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці, як партнери, залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Під час бесіди із першим заступником з наукової роботи УкрНДІгірліс – Коржовим В. було встановлено факт інформування навчальним закладом роботодавців щодо обговорення та періодичного перегляду ОП «Лісове господарство». У підтвердження залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду освітньої програми, гарантом надано витяг з протоколу № 12 від 7.06.2021 р. засідання кафедри лісового і аграрного менеджменту (<https://cutt.ly/1OyW6hX>) та витяг з протоколу № 13 від 25.06.2021 р. засідання кафедри лісового і аграрного менеджменту (<https://cutt.ly/sOyEaGk>). На жаль, ЕГ не вдалося підтвердити інформацію з протоколу щодо внесення пропозиції про корегування проведення навчальних та виробничих практик з урахуванням вегетаційного періоду від директора ДП «Осмолодський лісгосп» – Фрика О. Б. через обставини, пов'язані із поганим інтернет-з'єднанням, проте інші учасники освітнього процесу підтвердили залучення роботодавців до обговорення ОП. Під час дискусії із роботодавцями відчувалася готовність їх долучитися до періодичного перегляду ОП, проте, також було виявлено недостатню проінформованість їх щодо періодичного та оновлення ОП, а саме, коли і як вони можуть долучитися до внесення власних пропозицій. На запит ЕГ гарантом було надано рецензії-відгуки від роботодавців на ОП «Лісове господарство» першого (бакалаврського) рівня (<https://cutt.ly/YOyXZEM>, <https://cutt.ly/1OyXMqJ>, <https://cutt.ly/1OyX4Pl>, <https://cutt.ly/zOyCqJS>). На кафедрі лісового і аграрного менеджменту наявна практика анкетування роботодавців щодо внесення пропозицій та зауважень (<https://cutt.ly/dOyCvbk>) і анкет, що стосуються відповідності ОП (<https://cutt.ly/fOyСКММ>), що також підтверджено словами першого заступника з наукової роботи УкрНДІгірліс – Коржова В.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У закладі існує практика аналізування та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. Для цього функціонує «Асоціація випускників ПНУ ім. В. Стефаніка» (<https://alumni.pnu.edu.ua/>). Також на сторінці кафедри лісового та аграрного менеджменту оприлюднено інформацію щодо кар'єрного шляху деяких випускників (<https://cutt.ly/XOyNXvx>). Аналіз та збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників ЗВО проводиться шляхом підтримання особистих зв'язків із Гарантом ОП, деканом факультету, керівниками здобувачів та через старост груп, про що розповіла випускниця 2009 року О.М. Ткачук. Участь випускників спеціальності у періодичному перегляді освітньої програми підтверджують витяг з протоколу № 12 від 7.06.2021 р. засідання кафедри лісового і аграрного менеджменту та витяг з протоколу № 13 від 25.06.2021 р. засідання кафедри лісового і аграрного менеджменту наданих через особистий кабінет акредитаційної справи. За даними витягів з протоколу випускниця О. М. Ткачук запропонувала поглибити регіональний підхід до вивчення біології та екології лісів, випускниця І. В. Костишин запропонувала звернути увагу студентів 3-го, 4-го курсів на більш глибоке вивчення іноземної мови за рахунок курсів, які проводяться в університеті та випускниця О. А. Дутчак запропонувала

розширити базу проходження виробничої практики студентів за рахунок природоохоронних установ регіону. Також у університеті розроблено анкету для випускників (<https://cutt.ly/MOy1sup>), за результатами якої (<https://cutt.ly/DOy1UHm>) на питання № 7.7 про періодичний збір інформації щодо кар'єрних досягнень своїх випускників ОП, самими випускниками оцінено на 4.3 бали із 5.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Згідно «Положення про моніторинг і оцінювання процесів забезпечення якості освіти» (<https://cutt.ly/ZIV2LwK>), «Положення про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»» (<https://cutt.ly/ZIV9Qzr>), та інших документів, розміщених на офіційному сайті на сторінці Центру забезпечення якості у вкладці «Положення» (<https://cutt.ly/mIV91TM>), Центр забезпечення якості передбачає періодичний моніторинг та оновлення освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти не рідше одного разу на три роки. Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формуються як у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, здобувачами, випускниками і роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства, що підтверджено спілкуванням із відповідними фокус-групами та наявними результатами анкетування розміщеними на офіційному сайті університету. На запит через кабінет акредитаційної справи Гарантом ОП було надано протокол № 5 від 6.11.2020 р. засідання кафедри лісового і аграрного менеджменту (<https://cutt.ly/xIBwNom>), витяг з протоколу № 12 від 7.06.2021 р. засідання кафедри лісового і аграрного менеджменту (<https://cutt.ly/1OyW6hX>), витяг з протоколу № 13 від 25.06.2021 р. засідання кафедри лісового і аграрного менеджменту (<https://cutt.ly/sOyEaGk>), що підтверджує участь Гаранта ОП, НПП, роботодавців, здобувачів та випускників у періодичному перегляді та удосконаленні освітньої програми «Лісове господарство» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство». Також аналіз відомостей самооцінювання говорить про наявність таких недоліків, як недостатня врахованість специфіки навчання студентів за індивідуальним графіком. Значна частина студентів прагне поєднувати трудову діяльність та навчання. Надання індивідуального графіку студентам потребує чіткої організації їх навчальної діяльності, в процесі якої здобувач вищої освіти має мати змогу набрати необхідні бали для підсумкового контролю та досягти програмних результатів. Під час спілкування із представниками НПП виявлено, що дані недоліки усуваються шляхом надання більшої кількості спроб для проходження підсумкових тестів у системі дистанційного навчання. Під час проведення акредитації, ЕГ переконалася в тому, що в університеті система забезпечення якості ВО функціонує на достатньому рівні й забезпечує постійний та своєчасний зворотній зв'язок на виявлені слабкі сторони в ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Враховуючи той факт, що за результатами попередньої акредитаційної експертизи було ухвалено рішення щодо умовної (відкладеної) акредитації, відповідно до зауважень експертної групи, що проводила акредитацію в у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на ОП «Лісове господарство» першого (бакалаврського рівня) в 2021 році відбулися такі зміни: ОП сформована відповідно до стандарту і положення університету; розроблена структурно-логічна схема вивчення компонентів освітньої програми; у змісті ОП чітко відображено перелік дисциплін з якого студенти здійснюють вибір; навчальна практика – ОК38 перенесена з 6 семестру на 4 семестр; курсова робота ОК30 – перенесена з 3 семестру на 4 семестр; ОК26 Лісове ґрунтознавство – перенесено з 4 семестру на 3 семестр; ОК34 Варіаційна статистика в лісовому господарстві перенесена з 4 семестру на 7 семестр; ОК27 Механізація лісгосподарських робіт – перенесена з 7 семестру на 4 семестр; введено ВК47 Лісоаграрні ландшафти замість ВК Інтродукції та адаптація декоративних рослин; введено ВК57 Кліматично-орієнтоване лісівництво замість ВК Урбоекології та фітомеліорації; введено ВК61 Аерокосмічні методи в лісовому господарстві замість ВК Лікарські плантації; скореговано графіки проведення навчальних та виробничих практик, що підтверджено також під час спілкування із гарантом ОПП та витягом із протоколу № 13 від 25.06.2021 р. засідання кафедри лісового та аграрного менеджменту (<https://cutt.ly/qOjj2PY>). Цим же витягом із протоколу та гарантом ОПП підтверджено врахування зауважень щодо матеріально-технічної бази: за рекомендаціями Петрашука Я. В. на базі кафедри лісового та аграрного менеджменту створено навчальну агролісівничу лабораторію та оновлено матеріально-технічну базу шляхом придбання таксаційних приладів, що було продемонстровано ЕГ під час онлайн-візиту.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Детальний аналіз відомостей самооцінювання ОП, дискусії з різними фокус-групами під час акредитації засвідчили, що здобувачі, науково-педагогічні працівники, представники структурних підрозділів ЗВО, керівництво закладу чітко ознайомлені з політикою та процесами формування якості освіти, запевнили у своїй готовності долучення до їх удосконалення, про що свідчить низка регламентуючих документів (<https://cutt.ly/xIBwNom>, <https://cutt.ly/1OyW6hX>, <https://cutt.ly/sOyEaGk>) та спілкування із начальником навчально-методичного відділу – Солонець І. Ф. У ЗВО функціонують Центр забезпечення якості (<https://cutt.ly/NONgPNr>), який є структурним

підрозділом, що здійснює моніторинг освітньої діяльності, академічної доброчесності і формує аналітичні дані академічної діяльності для ефективного управління якістю освіти в Університеті, та навчально-методичний відділ (<https://nmv.pnu.edu.ua/>), який бере участь у ліцензуванні та акредитації і є проміжною ланкою між кафедрою та проектною групою і науково-методичною радою, про що також ЕГ почула від начальника навчально-методичного відділу. Нормативна база університету є основою формування культури якості та охоплює такі елементи як: забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, періодичний перегляд і оновлення освітніх програм, дотримання і реалізація принципів академічної доброчесності, тощо. У фокус-групах з представниками студентського самоврядування, НПП, роботодавцями та випускниками відчувається їхня вмотивованість та заінтересованість у покращенні освітньої діяльності, виявленні слабких сторін ОПП, вчасне реагування і надання слушних пропозицій щодо їх усунення. Науково-педагогічні працівники і здобувачі засвідчили постійний професійний розвиток завдяки участі у науково-практичних конференціях, семінарах, що підтверджено відповідною таблицею, наданою через запит експертної групи. Також в університеті проводять систематичні опитування стейхолдерів, що містять блок питань щодо освітніх програм (<https://cutt.ly/qONx1bE>, <https://cutt.ly/GONx5hk>).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» процедури розроблення, затвердження, періодичного перегляду та моніторингу освітньої програми чітко регламентовано відповідними нормативними документами. Функціонує Центр забезпечення якості, який координує діяльність щодо впровадження, функціонування та постійного удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти. Здобувачі, НПП, гарант та роботодавці залучені до періодичного перегляду й удосконалення ОП. У закладі сформовано належну культуру якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності, про що зазначено академічною спільнотою університету. Академічна спільнота та стейхолдери відмічають високий рівень професійної підготовки здобувачів за ОПП «Лісове господарство».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

В ході акредитаційної експертизи було відмічено недостатнє інформування роботодавців щодо механізму внесення пропозицій і обговорення ОП та відсутність рецензій-відгуків від потенційних працедавців на ОП «Лісове господарство першого (бакалаврського) рівня, тому ЕГ рекомендує посилити інформування стейхолдерів щодо перегляду та оновлення ОП та включати ширше їх коло до обговорення та розміщувати рецензії-відгуки роботодавців поруч із проектом ОП «Лісове господарство першого (бакалаврського) рівня.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Процес розроблення, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми «Лісове господарство» першого (бакалаврського) рівня регулюється діючими положеннями. Діє Центр забезпечення якості. Не менше рази на рік проводяться анкетування здобувачів щодо їхніх потреб, рівня задоволеності освітньою діяльністю та якісним змістовним наповненням ОП, підсумки яких висвітлюються на веб-сайті. Всі учасники освітнього процесу беруть участь у моніторингу й обговоренні ОП, що підтверджуються відповідними документами. Загалом оцінювання підкритеріїв критерію 8, дозволяє підтвердити належний рівень забезпечення якості на ОП, проте варто врахувати пропозиції ЕГ. Експертна група констатує відповідність освітньої програми рівню В за Критерієм 8 з недоліками, що є несуттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Статут (<https://cutt.ly/vIVv4No>), Колективний договір та Правила внутрішнього трудового розпорядку ПНУ ім. В. Стефаника регламентують права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу і розміщені на офіційному веб-сайті університету у вкладці «Публічна інформація» у вільному доступі (<https://cutt.ly/6IVmZFN>). Також Прикарпатський

національний університет імені Василя Стефаника здійснює надання публічної інформації у відповідь на інформаційний запит, який можна здійснити за відповідними зразками (<https://cutt.ly/PIVmGAO>). Під час спілкування ЕГ із всіма учасниками освітнього процесу встановлено, що всі вони ознайомлені з правилами і процедурами, що регулюють їх права та обов'язки, є доступними і вони послідовно дотримуються їх під час реалізації ОП «Лісове господарство».

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект ОП «Лісове господарство» першого (бакалаврського) рівня (<https://cutt.ly/uIVQaX5>) розміщений на офіційному сайті Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника на сторінці навчально-методичного відділу. Також на інтернет сторінці розміщено інформацію задля надання пропозицій та зауважень щодо змістовної частини освітньо-професійної програми, які можна надсилати на вказану електронну поштову скриньку чи Google-форму (<https://cutt.ly/8IVVLoX>). Під час спілкування із гарантом та начальником навчально-методичного відділу – Солонець І. Ф. підтверджено оприлюднення проекту не пізніше, ніж за місяць до затвердження ОП «Лісове господарство». Поряд із проектом ЕГ рекомендує розміщувати пропозиції всіх зацікавлених сторін, їх розгляд та інформацію про прийняті рішення у вигляді таблиці.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ констатує, що оприлюднена інформація на офіційному сайті Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника у вкладці «Публічна інформація» (<https://cutt.ly/bIVBQyf>) щодо ОП «Лісове господарство» точна, достовірна та знаходиться у вільному доступі для всіх учасників освітнього процесу про що також свідчить спілкування у фокус-групах. Також на сторінці кафедри лісового та аграрного менеджменту у вкладці навчально-методичної роботи (<https://kag.pnu.edu.ua/>) розміщена інформація про ОП (<https://cutt.ly/hIVNzcB>) з очікуваними результатами навчання: силабуси обов'язкових та вибіркових компонентів (<https://cutt.ly/qIVNPQf>), ОП минулих років, програми виробничих практик (<https://cutt.ly/kIVNoGB>) тощо, що достатньо повно надають інформацію про програмні результати навчання та зміст освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ЗВО чітко дотримується прозорості й публічності викладеної та наданої інформації. ЕГ виявлено, що усі процедури є доступними та відкритими для усіх учасників освітнього процесу, і є регульованими в частині інформування про особливості навчального процесу. Усі заінтересовані сторони долучені до внесення своїх рекомендацій та побажань до проекту освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На офіційному сайті Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника діє застаріла інформація щодо гаранта ОП, тому ЕГ рекомендує оновити всю розміщену інформацію на сайті. Також рекомендовано поруч із проектом ОП у вигляді таблиці розміщувати пропозиції та зауваження стейкхолдерів щодо вдосконалення ОП «Лісове господарство».

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Експертна група відмічає, що основні компоненти прозорості та публічності в Прикарпатському НУ ім. В. Стефаника розроблені на достатньому рівні і забезпечують здійснення об'єктивного оцінювання якості освітнього процесу,

регламентовані діючими положеннями, які розміщені на офіційному сайті університету у вільному доступі. Також дотримані вимоги щодо вчасного розміщення проєкту ОП та надана можливість для його обговорення. Зважаючи на незначні слабкі аспекти, які стосуються оприлюднення таблиць із пропозиціями стейкхолдерів щодо вдосконалення ОП та наявність застарілої інформації про гаранта ОП, експертна група констатує, що ОП загалом відповідає рівню В за Критерієм 9 з недоліками, що не є суттєвими та істотно не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Федонюк Тетяна Павлівна

Члени експертної групи

Різун Ельвіра Миколаївна

Дудка Ангеліна Анатоліївна